

PRAWO ROLNIKA — ПРАВО РІЛЬНИКА

Organ Związku Zawod. Rolników dla Wojew. Wschodnich
Орган Зв'язку Завод. Рільників для Воев. Вєхідних

WYCHODZI w KAŻDĄ NIEDZIELĘ ВИХОДИТЬ КОЖДОЇ НЕДІЛІ

Prenumerata roczna . . zł. 10—

Prenumerata kwartalna . zł. 2:60

Пренумерата річна . . зл. 10—

Пренум. чвертьрічна . зл. 2 60

Cena jednego egzemplarza 20 gr.
Ціна одного примірника 20 сот.

Adres Redakcji i Administracji:
STANISŁAWÓW, GMACH STAREGO SĄDU,
PLAC TRYNITARSKI. — Telefon Nr. 211.
Адрес Редакції і Адміністрації:
СТАНИСЛАВІВ, ДІМ СТАРОГО СУДА,
ПЛОЩА ТРИНІТАРСЬКА. — Тел. Ч. 211.

Za Kom. Redakcyjny Poseł Walerjan Niedźwiecki
За Ком. Редакц.: Посол Валеріян Недзвєцький
Kierownik Redakcji i Redaktor odpowiedzialny:
Zbigniew Orwicz.
Управитель Редакції і за редакцію відповідає:
Збігнєв Орвич.

Statystyka ludności w Państwie.

Rolnictwo 65¹/₀, Przemysł 14⁰/₀, Różne za-
wody 13⁰/₀, Handel 8⁰/₀.

Статистика насел. в Державі.

Рільництво 65⁰/₀, Промисл 14⁰/₀, Ріжні за-
води 13⁰/₀, Торговля 8⁰/₀.

Idziemy w pole!

Idziemy w pole! Choć aura niezbyt przy-
jaznym spogląda jeszcze ciągle na nas okiem,
jednak odczuwamy to wszyscy, że ziemia się
zbudziła, otrząsnąwszy z zimowego snu i woła
nas do nowego życia, do świętej pracy.

O, bo naprawdę święta jest ta praca na
Matce-Ziemie, praca od wieków, mrowcza, zmu-
dna, ale jakaś podniosła, — praca twórcza.

Budzi się dziś nowe życie, budzą nowe
nadzieje na lepsze jutro, a w serca nasze wstę-
puje promienna otucha w dobrą przyszłość. Prę-
żają się ramiona do zbożnej pracy, — silnymi dłoń-
mi chwytamy pług, by go wyprowadzić w pole,
a Matka Ziemia otwiera swe urodzajne łono,
na przyjęcie ziarna, w którym jest cała nasza
nadzieja, cała troska przyszłości.

Idziemy w pole! Więc szczęść Wam Boże
Siewcy! Niech rzucone ziarno stokrotnie wyda
Wam plony!

Poseł Walerjan Niedźwiecki.

Идемо в поле!

Браття Рільники! Хотяй время дивиться
на нас еще не дуже привітним оком, одна-
че відчуваємо то всі, що земля пробудилася.
отряслася з зимового сну, та кличе нас до
нового життя, до святої праці.

Але, справді свята є та праця на Мате-
рі-Землі, праця від віків, муравельна, тяжка,
але якась взнесла, — творча праця.

Будиться сьогодні нове життя, будять
надії на ліпше завтра, а в серця наші всту-
пає промінна отуха в добру будучність. Пру-
жуться рамена до чесної праці, — сильни-
ми руками беремо плуг, щоби його випро-
вадити в поле, а Матір-Земля отвирєє свою
урожайну внутр, на прийатте зерна, в ко-
трим є ціла наша надія, ціла журба будуч-
ности.

Идемо в поле! Отже щасть Wам Boже
Сіячі! Нехай кинене зерно стократні видасть
Wам збори!

Посол Валеріян Недзвєцький.

N a c z a s i e.

Ustalenie warunków pracy i płacy robotników rolnych na terenie Wojew. Stanisławowskiego.

(Ciąg dalszy).

Wstawanie do obrządku inwentarza, oraz naszykowanie wozów i narzędzi powinno mieć miejsce nie wcześniej, niż o 2 godziny przed rozpoczęciem pracy. Obrok, siano i tym podobna karma dla inwentarza, mają być przygotowane uprzednio w godzinach pracy w miejscach na to wyznaczonych.

Stróże nocni mają codziennie wolny czas do zakończenia robót przedpołudniowych, następnie zaś mogą być zatrudnieni przy robotach koło inwentarza, w domu i t. p. W miesiącach od 1-go października do 31-go marca stróż nocny otrzymuje od pracodawcy kożuch lub inne odpowiednie ciepłe okrycie na czas warty. W miesiącach: listopadzie, grudniu i styczniu wolno stróża zatrudniać pracą tylko połączoną z nocnym stróżowaniem.

U w a g a: Stróż przyłapany na spaniu podczas spełniania obowiązków stróżowania, może być ukarany za pierwszym razem grzywną w wysokości 10 kg. żyta, za drugim razem grzywną w wysokości 30 kg. żyta, za trzecim razem wydaleniem.

Warunki wynagrodzenia.

Art. 10.

Ordynarjusz pobiera płacę w gotówce w wysokości 110 zł. rocznie, płatną kwartalnie lub miesięcznie z dołu, oraz ordynarję, wydawaną zgodnie z art. 13-ym niniejszej umowy kwartalnie, z góry. Ordynarja winna być wydawana ordynarjuszom w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Ordynarję za drugi kwartał może pracodawca wydać w dwóch ratach równych, z których pierwsza winna być wydana pierwszego lipca, a druga najpóźniej do 15-go sierpnia.

Art. 11.

Zboże wydawane na ordynarję musi być dobre, zdrowe i dobrze oczyszczone. W skład ordynarji wejdzie 2 q pszenicy, 6 q żyta, reszta w zbożu jadalnym.

Art. 12.

Mielenie odbywa się na koszt pracodawcy w młynie przez niego wskazanym, przyczem nie więcej niż połowa ordynarji na pytel. W zamian za mielenie pracodawca może wydać pracownikowi dodatkową ilość żyta, równą 10% ustalonej ordynarji.

Art. 13.

Obowiązuje w stosunku rocznym we wszystkich niżej wymienionych powiatach następująca ordynarja:

1. w powiatach: Czortków, Horodenka, Kopyczyńce, Sambor, Drohobycz, S ałat, Śniatyn, Sokal, Tarnopol, Trembowla i Zaleszczyki 12 q.

2. Brody, Zbaraż, Zborów, Borszczów, Bóbk a, Brzeżany, Gródek Jag., Buczaczy, Kołomyja, Lwów, Mościska, Przemyśl, Rudki, Tłumacz, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów 11 q.

3. Podhajce, Kamionka Strum., Przemyślany, Radziechów, Rawa Ruska, Rohatyn i Stanisławów 10¹/₂ q.

4. Bohorodczany, Dobromil, Dolina, Jaworów, Kałusz, Kosów, Lisko, Lubaczów, Nadwórna, Peczeniżyn, Skole, Stary Sambor, Stryj i Turka 10 q.

Art. 14.

Gumienni i karbowi otrzymują o 1 q pszenicy ponad ordynarję fernali, zaś polowi taką samą ordynarję, jak fornale, w danym powiecie. Pensja gumienych i karbowych wynosi 160 zł., zaś polowych 130 zł. rocznie. Gumienni i karbowi otrzymują ponadto 1 litr mleka dziennie więcej, niż fornale.

C. d. n

**Pow. Związek Zaw. Rolników
w Tłumaczu
kupuje cieleta i nierogaciznę
płacąc rynkową cenę żywej wagi.**

O naszym Związku.

(Ciąg dalszy).

Mimowoli powstaje kwestja, czy Związek Zawodowych Rolników ma za zadanie pochłoniąć te stare, zasłużone, fachowo długim doświadczeniem i pracą wykształcone towarzystwa rolnicze.

Nie, — lecz obowiązkiem Związku Zawodowych Rolników jest wlać świeże siły, swoją strukturę organizacji sięgającą do każdej gminy naszego państwa, do każdego najuboższego i najbogatszego rolnika, pomódz tym organizacjom, które są bardziej zcentralizowane, pomódz osiągnąć przez swoją gęstą sieć wszędzie rozdziałowi kredytów państwowych, pomódz organizacjom przez zakładanie spółek maszynowych, mleczarskich, hodowlanych i wielu, wielu innych spółdzielni i kooperatyw.

Stosunek nasz do nich wszystkich nacechowany jest jaknajprzyjaźniej, bo łączy nas współpraca tych samych cel i ideji.

Spotyka nas zarzut, że odbieramy już istniejącym i pożytecznym instytucjom rolniczym subwencje, to mylnie! Myje nie odbieramy, lecz przyjmujemy na wspólne cele, by się niemi dzielić dla wspólnej pracy.

Trudno żądać od Związku Zawodowych Rolników, by w tak krótkim czasie, jak istniejemy, zadowolnić wszystkich. Gotowi jesteśmy, ukończywszy czyasto administracyjną organizację w województwie stanisławowskiem dla wszelkich uzgodnień współpracy, użytkując i opłacając wspólne, fachowe organa, lecz wartko płynąca krew w naszym ogólnie Krajowym Związku Zawodowych Rolników, pchać nas będzie dalej, do sąsiednich województw, dalej — i nie ustaniemy, aż pokryjemy całe nasze Państwo gęstą, stalową siecią, ramię przy ramieniu.

Stan organizacji Związków Zawodowych Rolników w województwie stanisławowskiem przedstawia się jak następuje: Na 16 powiatów — zorganizowano od grudnia roku ubiegłego 11. tj. Bohorodczany, Horodenka, Kołomyja, Kosów, Nadwórna, Peczeniżyn, Rohatyn, Stanisławów, Stryj, Śniatyn i Tłumacz. Żydaczów i Skole znajdują się w stanie organizacji.

Zostaje do zorganizowania 3 powiaty: Dolina, Kałusz, i Turka. Sumarycznie na 905 gmin w całym Województwie zorganizowano 486 w Okręgowe Związki Zawodowych Rolników.

Licząc, że każda zagroda lub dom powinna nam dać chociaż jednego członka, to na 225 000 domów

На часі.

Усталення услівій праці і платні рільних робітників на області Станиславівського Воевідства.

(Дальше).

Вставанне до упорядкування інвентаря, рівнож приладження возів і знарядів, повинно мати місце не вчасніше, чим о 2 години перед розпочаттем праці. Обрік, сіно і тим подібна пожива для інвентаря, мають бути приготовані пердше в годинах праці, в місцях на то призначених.

Нічні сторожі мають щоденно вільний час до покінчення передполудневих робіт, опісля можуть бути заняті при роботах коло інвентаря в дома і пр. В місяцях від 1-го жовтня до 31-го марта нічний сторож одержує від працьодавці кожух, або иншу відповідну теплу одежу на час варті. В місяцях: листопаді, грудні і січні вільно нічного сторожа заняті тільки при праці, получену з нічним сторожуванням.

У ва г а : Сторож перелатаний на спанню підчас сповнювання обовязків сторожування, може бути караний за першим разом гривною у висоті 10 кг. жита, за другим разом гривною у висоті 20 кг. жита, а за третим разом вида-леннем.

Услівія винагороди.

Арт. 10.

Ординар побирає в готівці у висоті 110 зол річно, платною чвертьрічно або місячно з долини, рівнож ординарію, видавану згідно з арт. 13-ім умови чвертьрічно з гори, ординарія повинна бути видавана ординарям в першій місяцю кожного чвертьроку. Ординарію за другий чвертьрік може працьодавця видати в двох рівних ратах, з котрих перша повинна бути видана першого липня, а друга найпізнійше до 15-го серпня.

Арт. 11.

Видаване збіже на ординарію мусить бути добре, здорове і добре очищене. В склад ординарії увійдуть 1 q пшениці, 6 q жита, решта в збіжу до їди.

Арт. 12.

Меленне збіжа відбувається на кошт працьодавці в млині через него всказанім, причім не більше, як половина ординарії на питель. В заміну за меленне працьодавця може видати робітникови додаткову скількість жита, рівну 10% усталеної ординарії.

Арт. 13.

Обовязує у відносінах річних у всіх нище вчислених повітах слідуоча ординарія :

1. В повітах : Чортків, Городенка, Копичинці, Самбір, Дрогобич, Скалат, Снятин, Сокаль, Тернопіль, Теревовля і Заліщики 12 q.

2. Броди, Збараж, Зборів, Борщів, Бізрка, Бережани, Городок Яг., Бучач, Коломия, Львів, Мостиска, Перемишль, Рудки, Товмач, Золочів, Жовква і Жидачів 11 q.

3. Підгайці, Камінка Струм., Перемишляни, Радехів, Рава Руська, Рогатин і Станиславів 10 q.

4. Богородчани, Доброміль, Долина, Яворів, Калуш, Косів, Ліско, Любачів, Надвірна, Печеніжин, Сколе, Старий Самбір, Стрий і Турка 10 q.

Арт. 14.

Гуменні і карбові одержують о 1 q. пшениці більше від форналів, а полеві таку суму ординарію, як форналі, в дотичнім повіті. Платня гуменних і карбових виносить 160 зол., а полевих 130 зол., річно. Гуменні і карбові одержують понадто 1 літру молока денно більше, чим форналі.

(Дальше буде).

Поширюйте „Право Рільника“.

О нашім Союзі.

(Дальше).

Мимохідь повстає квестія, чи Союз Заводових Рільників має за задачу покрити ті старі, заслужені, фахово довгим досвідченнем і працею вишколені рільничі товариства.

Ні, — понеже обовязком Союзу Заводових Рільників, є додати свіжі сили, своєю структурою організації, сягаючої до кожної громади нашої держави, до кожного найбіднійшого і найбогатшого рільника, помочи тим організаціям, котрі є більше зцентралізовані, помочи досягнути через свою густу сіть, всюду розділови державних кредитів, помочи організаціям, через закладанне спілок машинових, молочарських, годовельних і много, много инших співробітень і кооператив.

Відносини наші до них всіх назначені є як найприязнійше, понеже лучиться співпраця тих самих цілей і ідей.

Стринув нас закид, що відбираємо вже існуючим і пожиточним рільничим інституціям субвенції. То помилка! Ми їх не відбираємо, але приймаємо на спільні цілі, щоби ними ділитися для спільної праці.

Тяжко жадати від Союзу Заводових Рільників, щоби в так короткім часі, як існуємо, всіх вдоволити. Ми є приготовані, покінчивши чисто адміністратційну організацію в Станиславівськім Воевідстві для всяких узгіднень співпраці, ужиткуючи і оплачуючи спільні фахові органи, але скоро пливуча кров в нашім загально Краєвім Союзі Заводових Рільників, пхати буде нас дальше, до сусідних воевідств, дальше — і не устанемо, заки не покриємо цілу нашу Державу густою, сталевою сіттю, рамено коло рамена.

Стан організації Союзів Заводових Рільників в Станиславівськім Воевідстві представляється слідуочо: На 16 повітів — зорганізовано від грудня минувшого року 11. тзн. Богородчани, Городенка, Коломия, Косів, Надвірна, Печеніжин, Рогатин, Станиславів, Стрий, Снятин, і Товмач. Жидачів Сколе знаходяться в стані організації.

Позістає до зорганізовання 3 повіти: Долина, Калуш і Турка. Сумарично на 905 громад в цілім Воевідстві зорганізовано 486 в окружні Союзи Заводових Рільників.

Числячи, що кожда загорода, або дім повинна нам дати принайменче одного члена, то на 225.000

Radjo na usługach wsi.

Radjo jest dziś jednym z najważniejszych czynników propagandowych, oddając społeczeństwu nieocenione usługi. Zdaje sobie z tego dokładnie sprawę cały świat i dlatego nasz Rząd, któremu rozwój wsi bardzo leży na sercu, postanowił wyzyskać radjo dla swych celów.

Stąd też dnia 30-go marca br. odbyło się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych konferencja z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa, Poczty i Telegrafów, Oświaty, zrzeszeń samopomocy gmin wiejskich, oraz biura zjazdów samorządu powiatowego, w sprawie zaprowadzenia radjoodbiorników w szkołach powszechnych, domach ludowych i ewentualnie w budynkach gminnych. Radjoodbiorniki te chwytałyby komunikaty rolnicze, meteorologiczne, wiadomości z giełdy zbożowej, oraz umożliwiłyby propagandę kulturalno-oświatową. W wyniku dyskusji postanowiono zwołać następną konferencję w końcu kwietnia br., celem opracowania i wydania okólnika do Wojewodów, zalecającego zainstalowania radjoodbiorników. W międzyczasie, przed zwołaniem drugiej konferencji, odbędzie się szereg narad z instytucjami kredytowymi, dla znalezienia dostatecznych źródeł pokrycia kosztów zainstalowania tych radjoodbiorników.

Rok założenia 1882.

Rok założenia 1882

Towarzystwo Ubezpieczeń na życie

„FENIKS“

we Wiedniu. — Jeneralne Przedstawicielstwo na Rzeczpospolitą Polską: Lwów, Kościuszki 8.

Jeneralna Agencja: Stanisławów, Sapieżyńska 4.

Towarzystwo pracuje w Małopolsce, na Śląsku Cieszyńskim, we Francji, Włoszech, Hiszpanji, Niemczech, Czechosłowacji, Jugosławji, na Węgrzech, w Austrii, Bułgarji, Turcji, Belgji, Holandji, Grecji, Palestynie i Egipcie.

Fundusz rezerwowy Towarzystwa z końcem 1926 r. wynosił 21 1/2 milionów dolarów.

Bilans majątku w połowie 1927 r. wynosił 27 1/2 milionów dolarów.

Stan sum ubezpieczeniowych na życie 240 milionów dolarów.

Poleca na bardzo korzystnych warunkach ubezpieczenia: do i przeżyciowe, posagowe, rentowe, ubezpieczenia na dwa życia, jakoteż inne rodzaje ubezpieczeń życiowych za specjalnymi ofertami.

Uczciwi zastępcy poszukiwani.

Dla Członków Związku Zawodowych Rolników odpowiednie udogodnienia.

Ekonomja i gospodarstwo.

Rozpowszechniajcie „Prawo Rolnika!“

w Województwie, liczymy okragło już około 34 000 członków. Prawda, że w niektórych powiatach organizacja idzie słabiej z powodu nieuniknionych błędów w takich wypadkach i niezależnych od nas hamulców. Bo w wielu wypadkach uważano organizację — jako bombę przedwyborczą, obietnicę przeprowadzenia postulatów Związku, jako obietnicę przedwyborcze.

Po wyborach odczuwa się żywszy ruch i obudzenie żywszego zainteresowania. Rolnik zaczyna wierzyć, że Związek jest absolutnie apolityczny.

Konstrukcja Związku Zawodowych Rolników ma początek w Związkach Okręgowych, składających się z jednej, lub więcej wsi, minimalnie 7 takich Okręgów Z.Z.R. tworzy Powiatowe Z.Z.R., a minimalnie 7 takich Powiatowych Z.Z.R., tworzy Wojewódzki Z.Z.R., a te razem tworzą ogólny Krajowy Z.Z.R.

Zaznaczyć należy, że mamy gwarancję ubezpieczeniową na bydło ze strony Rządu.

Na wniosek członka naszego, p. Tracza, chcemy się porozumieć z instytucjami kredytowymi, że bydło i konie, na zakupno których wydana została pożyczka, muszą być ubezpieczone w Związku Zawodowych Rolników.

Dok. n.

Jakie są widoki na tegoroczne zbiory?

Niezwykle spóźniona w tym roku wiosna wraz z wczesnym nastaniem mrozów w ubiegłej jesieni, wzbudzają poważne obawy co do wyników tegorocznych urodzajów. Ze względu na pierwszorzędne znaczenie tej sprawy dla naszego życia gospodarczego zwróciła się „Gazeta Poranna“ do wiceprezesa Tow. Kredytowego, p. Kazimierza Przybysławskiego, znakomitego znawcy spraw gospodarczych, z prośbą o wypowiedzenie swego zdania o przypuszczalnym rezultacie tegorocznych zbiorów. Poniżej wywiad ten umieszczamy:

Jesienne wczesne mrozy stały się powodem, że na znacznej polaci najurodzajniejszej części Małopolski, na czarnoziemiu podolskim, obsiewy ozime poszły niktę i wątle pod śnieg. Oziminy, które z pierwszej połowy zimy wyszły niezłe, — podczas silnych wiatrów i mrozów na wiosnę popsuły się i dalej się psują, a rzepak wymarzył na znacznych przestrzeniach. Skutkiem tego w bardzo wielu miejscach zboża ozime muszą być przeorane, a te obszary na nowo jarem zbożem obsiane.

Późna bardzo wiosna może się okazać katastrofalną dla rolnictwa. Zaledwie gdzieniegdzie rozpoczęły się zasiewy wiosenne. W ostatnich dniach donoszą z „polskiej Rivier“ nad Dniestrem — o zasianym owsie — dziś słyszę, że i w Radziechowie obsiewy rozpoczęte. Natomiast na urodzajnym Pokuciu za-

Радіо на услугах села.

Радіо є сьогодні одним з найважливіших пропагандових чинників, віддаючи суспільности неоцінені услуги. Цілий світ здає собі з того докладно справу і длятого то наше Правительство, котрому розвій села дуже лежить на серці, постановило використати радіо для своєї ціли.

Тому то дня 30-го марта с. р. відбулася в Міністерстві Внутрішних Справ конференція з уділом представителів Міністерства Рільництва, Почт і Телеграфів, Освіти, гуртків самопомочі сільських громад, рівнож бюро зїздів повітової самоуправи, в справі запровадження радіозбірників в загальних школах, народних домах і еветуально в громадських будинках. Ті радіозбірники ловилиби рільничі, метеорологічні комунікати, вісти з збіжевої біржі, рівнож уможливилиби культурально-просвітну пропаганду. У висліді дискусії постановлено скликати слідоучу конференцію при кінці квітня с. р., в ціли опрацювання і видання обіжника до Воеводів, поручаючого заїнсталованне радіозбірників. Між иншими, перед скликаннем другої конференції, відбудеться ряд нарад з кредитовими інституціями, для винаходу відповідних жерел покриття коштів заїнсталювання тих радіозбірників.

Економія і господарство.

Чи ти вже є членом „Союза Заводових Рільників“?

домів у Воевідстві, числимо округло вже около 34.000 членів. Правда, що в декотрих округах організація йде слабше з причини непредвиджених блудів в таких случаях і незалежних від нас перепон. Понеже в многих случаях уважано організацію — яко передвиборчу бомбу, обітницю перепровадження постулятів Союза, яко передвиборчі обітници.

По виборах відчувається живіщий рух, і пробудженне живіщого заїнтересування. Рільник починає вірити, що Союз наш є рішучо не політичний.

Конструкція Союза Заводових Рільників, має початок в Окружних Союзах, складаючихся з одного, або більше, села, мінімального 7 таких Округів СЗР. творить Повітовий СЗР., а мінімально 7 таких Повітових СЗР., творить Воевідський С.З.Р., а ті разом творять загальний Краєвий СЗР.

Підчеркнути належить, що маємо гваранцію забезпечення худоби зі сторони Правительства.

На внесенне нашого члена, п. Трача, хочемо порозумітися з кредитовими інституціями, що худоба і коні, на закупно котрих виданою зістала позичка, мусять бути забезпечені в Союзі Заводових Рільників. (Кінець буде).

Рік основання 1882.

Рік основання 1882.

Товариство Убезпечення на житте

„ФЕНІКС“

у Відні. — Генеральне Представництво на Річ-посполиту Польську: Львів, Костюшки 8.

Генерал. Агенція: Станиславів, Сапіжинська 4. Товариство працює в Малопольщі, на Шлезьку Тешинським, у Франції, Італії, Іспанії, Німеччині, Чехословації, Югославії, на Уграх, в Австрії, Болгарії, Турції, Бельгії, Голяндії, Греції, Палестині і Египті.

Резервовий фонд Товариства з кінцем 1927 р. виносив 21¹/₂ мільонів доларів.

Білянс маєтку в половині 1927 р. виносив 27¹/₂ мільонів доларів.

Стан ubezpieczenia сум на житте 240 мільонів доларів.

Поручає на дуже годігдних услівях ubezpieczenia: до і пережиття, посагові, рентові, ubezpieczenia на два життя, як також инші роди ubezpieчень на житте за спеціяльними офертами.

Пошукується чесних заступників.

Для Членів Союза Заводових Рільників відповідні удогіднення.

Які є вигляди на сьогорічні збори?

Нечувано спізнена в тім році весна, як також з вчаснійше настаннем морозів в минувшій осени, взбуджують поважні обави, що до вислідів сьогорічних урожаїв. З огляду на перворядне значінне тої справи для нашого господарського життя, звернулася „газета Поранна“ до заст. предсідателя Кредитового Тов., п. Казимира Пшибиславського, знаменитого знавця господарських справ, з прошеннем о виказанне свого погляду о майбутнім результаті сьогорічних зборів. Звіди ті понише поміщуємо.

Вчасні осінні морози спричинили, — що на більшім просторі неурожайної части Малопольщі, на подільським чорноземі, осінні засіви пішли утлі і никлі під сніг. Озимини, котрі в першій половині зими вийшли досить добре, — підчас сильних вітрів та морозів, на весні попсувалися, і псуються дальше, а ріпак перемерз на значних просторах. Наслідком чого, в дуже багатьох місцевостях озимі збіжа мусять бути переорані, та ті простори знова ярим збіжем обсяні.

Дуже пізна весна може спричинити катастрофу для рільництва. Ледви ту і там розпочалися весняні засіви. В послідніх днях доносять з „Польської Рівієри“ над Дністром — о засіянім вівсі — сьогодні чую, що і в Радехові розпочато засіви. Натомість

mróz trzyma i piszą, że tam przed świętami „w pole nie pojadą“.

Stare przysłowie mówi, że „kto sieje w marcu zbiera w garncu“, wierzymy, że tegoroczne kwietniowe zasiewy dorównają normalnym z marca, o ile majowe deszcze rolnikom przyjdą w pomoc. Warsztat „ziemiański“, bowiem ten warsztat pod gołem niebem — jest zawsze zależny od wpływów atmosferycznych.

Nie mogą pominąć milczeniem, że wielką pomocą dla tych warsztatów są tegoroczne „kredyty zasiewowe“ przez rząd na zakupno zboża jarego w Banku Gosp. Kraj. przyznawane, jak niemniej także kredyty długoterminowe, udzielane również przez rząd na zakupno saletry chorzowskiej. Nawozy te użyte na zniszczone oziminy, przyczynią się niewątpliwie do ich rozrostu — podniosą wydatnie plony, spowodują korzystny wynik żniw.

Nie jest zatem wykluczona nadzieja, że chwilowo smutne dla rolnictwa aspekta ulegną zmianie, dzięki korzystnym wpływom atmosferycznym. W myśl gospodarskiego przysłowia, jeśli będzie „mokry maj, żyto wyrośnie jakby gaj“ — w jesieni zapełnią się stodoły a omlot zboża da wysokie rezultaty.

Życzyćby sobie tego należało ze względu na ogólny stan gospodarczy państwa, gdyż od wyniku żniw zależy aprowizacja miast, umożliwienie eksportu zboża zagranicę, a co za tem idzie, poprawa bilansu handlowego.

Kiedy przestać doić krowę?

Krowę cielną przestaje się doić na 4—8 tygodni przed ocieleniem, aby gruczoły mleczne odpoczęły i nabrały nowej siły do pracy po ocieleniu. Przez takie zasuszenie krowy, cielę lepiej się też rozwija i będzie silniejsze. W czasie zasuszenia przestać dawać pasze treściwe, jak otręby i makuchy i pasze soczyste, jak brukiew i buraki, a paść krowę sianem i słomą. Doić tylko dwa razy na dzień — po tygodniu raz na dzień, tylko w południe, a gdy krowa dawać będzie tylko litr mleka, doić co drugi dzień, ale wydając dobrze do ostatniej kropki.

Zapuszcza się krowę też dlatego, że mleko się w tym czasie zmienia i nie nadaje się do przerobu. Aby wiedzieć, kiedy zacząć zasuszać krowę, trzeba zapisać dzień pokrycia krów.

O przechowaniu masła.

Trwałość masła zależy od sposobu jego przyrządzenia. Zasadniczą rzeczą, to czystość naczyń, użytych do wyrobu i przechowania. Śmietaną po odciążeniu przez wirówkę poddać należy pasteryzacji, t. zn. podgrzać do 63° C (nie może się śmietana zagotować) i następnie zaraz oziębic. Oziębioną śmietaną zakwasić odpowiednim zakwasem, sporządzonym z czystych kultur, które w tym celu nabyć można w handlu w postaci proszku, lub płynu. Dobrze zakwaszoną śmietaną, mającą przyjemny smak kwaśny i wygląd szklisty, bierze się do zmaśniania, które powinno się odbyć w temperaturze 14° C, lub niżej, jednak nie ponad 14° C. Woda użyta do przepłukiwania

masła, powinna być czystą, wolną od żelaza i powinna być miękka. Jeśli użyjemy wody solonej do przepłukiwania, to tem łatwiej przy wygniataniu woda ta da się oddzielić, jak również wygniatając masło w niskiej temperaturze. Wodę należy z masła dobrze wygniść. Masło przechowywać najlepiej opakowane w papierze pergaminowym, który przed użyciem należy wymoczyć w ciepłej wodzie, a następnie w soli, lub też w naczyniach drewnianych dobrze wyparzonych i wyłożonych również papierem pergaminowym. Wystający papier pergaminowy, którym naczynie jest wyłożone, należy ułożyć w rozetę, przyczem w środku powinna być wolna przestrzeń w formie koła. Powierzchnia masła powinna być wygładzona, ścielnie przykryta papierem, przylegającym dokładnie do ścian naczynia. Na przykrycie należy nasypać nieco soli. Ubikacja, w której się masło przechowuje, powinna być czysta, sucha, promienie słoneczne nie powinny dochodzić, temperatura pomieszczenia 10 do 15° C.

Wiadomości gospodarcze.

Państwowa pomoc rolna. Celem przyścia z pomocą rolnikom, których oziminy uszkodzone przez długotrwałe mrozy i wymagają powtórnego nawożenia saletrą, Państwowy Bank Rolny, Oddział we Lwowie, udzielać będzie rolnikom bezprocentowego kredytu w saletrze chorzowskiej na warunkach następujących:

1) 35%⁰-wy azotan amonu (saletra amonowa chorzowska) po Zł 100 za 100 kg, loco wagon Chorzów, z doliczeniem kosztów opakowania po Zł 1.80 za skrzynkę, zawierającą 50 kg towaru.

2) 15 i 1/2%⁰-wą saletrę chorzowską (nitrofos) po Zł 46 za 100 kg łącznie z opakowaniem, loco wagon Chorzów.

3) Kredyt płatny jest do dnia 1 lutego 1929 r.

Kredyt udzielany będzie albo bezpośrednio rolnikom (tak wielkim jak i małorolnym) w ładunkach całowagonowych, względnie półwagonowych, albo za pośrednictwem Organizacji rolniczych (spółdzielni, syndykatów i t. p.).

Rolnicy pragnący otrzymać powyższe nawozy, winni złożyć w Państwowym Banku Rolnym, w Oddziale we Lwowie, stwierdzenie Starostwa lub Urzędu gminnego lub też organizacji rolniczej, że oziminy ich wymagają powtórnego nawożenia.

Wszelkich informacyj udziela Państwowy Bank Rolny, Oddział we Lwowie, ul. Piłsudskiego 25 (telefon 48-80).

Towarzystwo propagandy sadzenia zbóż. Nowozawiazana „Spółdzielnia rolno-wytwórcza im. Staszica“ zainicjowała sadzenia zbóż zamiast siewu i akcję tę, dopóki nie zostaną skonstruowane i praktycznie zastosowane odpowiednie maszyny i narzędzia do tego sposobu uprawy zbóż, oprze na niewielkiej, a jednak koniecznej pomocy dzieci i młodzieży szkolnej, nadając całej działalności nazwę: „Szkolne święto sadzenia zbóż“.

Ponieważ sadzenie zbóż i odpowiednie ich pielęgnowanie podczas wegetacji, jak wykazało doświad-

на урожайнім Покуття мороз держить і пишуть, що перед Святами „не виїдуть в поле“.

Стара пословиця каже: „хто сіє в марті, той збирає гарні“, віримо що сьогорічні квітневі засіви, дорівняють нормальним з марта, о скільки маєві дощі прийдуть рільникам в поміч. Робітня селянська, та робітня під голим небом — є завсігди залежна від атмосферичних впливів.

Не можу поминути мовчаннем, що великою помочю для тих робітень є сьогорічні „засівні кредити“, признавані через Правительство на закупно ярного збіжа в Банку Краєв. Господар., як рівнож довгоречинцеві кредити, уділювані рівнож через Правительство на закупно хоржавської салітри. Навози ті ужиті на знищені озимини, причиняться безсумніву до їх розросту — піднесуть видатні жнива, спричинять корисний вислід жнив.

Проте не є виключена надія, що хвилево сумні для рільництва вигляди зміняться, завдяки корисним атмосферичним впливам. По гадці господарської пословиці, наколи буде „мокрий май, жито виросте мов гай“ — в осени наповняється стодоли, а вимолот збіжа дасть великі результати.

Бажати собі того належалоби з огляду на загальний господарчий стан держави, понеже від висліду жнив, залежна апровізація міст, уможливленне експорту збіжа за границю, а що за тим йде поправа торговельного білянса.

Коли перестається доїти корову?

Тільну корову перестається доїти на 4—8 тижнів перед утіленням, щоби молочні гручоли відпочали і набрали нової сили до праці по утіленню. Через таке засушення корови теля також ліпше розвивається і буде міцніше. В часі зашування перестати давати звичайні паші, як ометицю і макухи і сочисті паші, як бруква і бураки, а кормити корову сіном і соломою. Доїти тільки два разів на день, — по тижни раз на день, тільки в полудне, а наколи корова давати буде тільки одну літру молока, доїти що другий день, але видокувати добре до останньої краплі.

Запускається корову длятого, що молоко в тім часі змінється і ненадається до перетвору. Щоби знати, коли почати засушувати корову, треба записати день покриття коров.

О переховуванню масла.

Витрималість масла залежить від відносин його вироблення. Засадничою річю, то чистота посудин, ужитих до виробу і переховування. Сметану по відтягненню її через вирівку, належить піддати пастеризації т. зн. підгріти до 63° Ц (сметана не сміє завиритися) і опісля зараз остудити. Зимну сметану заквасити відповідним квасом, спорядженим з чистих ростин, котрий в тій ціли набути можна в торговлі у виді порошку або плину. Добре заквашену сметану, маючу присмний квасний смак і шкльистий вигляд, береться до роблення масла, котре повин-

но відбуватися при температурі 14° Ц. або нищій, одначе не вищій, як 14° Ц. Вода, ужита до ререполювання масла, повинна бути чиста, вільна від желіза і повинна бути м'ягка. Наколи ужиємо соленої до ререполювання, то тим скорійше при витисканню вода та дасться відділити, як рівнож витискаючи масло в низькій температурі. Воду належить з масла добре витиснути. Масло переховувати найліпше опаковане в пергаміновім папері, котрий перед ужиттем належить вимочити в теплій воді, а опісля в соли, рівнож в деревляних посудинах добре випарених і виложених рівнож пергаміновім папером. Вистаючий пергаміновий папір, котрим є виложена посудина, належить уложити в розету, причім в середині повинен бути вільний простір в формі колеса. Поверхня масла повинна бути вигладжена, щільно прикрита папером, прилягаючим правильно до стін посудини. На покритте належить насипати троха соли. Комната, в котрій переховується масло, повинна бути чиста, суха, соняшні проміння не повинні доходити, температура поміщення 10 до 15° Ц.

Господарчі вісти.

Державна рільна поміч. Хотячи прийти з помочю рільникам, котрих озимини ушкоджені через довгі морози і вимагають еще раз нагноєння салітрою, Державний Рільний Банк, Відділ у Львові, уділювати буде рільникам безпроцентового кредиту в салітрі хоржівській на слідуєчих услівіях:

1. 35% азотан (салітра амонова хоржівська) по зол. 100 за 100 кг. лосо вагон Хоржів, з дочисленнем коштів опакування по зол. 1'80 за скринку, посідаючу 50 кг. товару.

2. 15 і 1/2 % ову хоржівську салітру (нітрофос) по зол. 46 за 100 кг. включно з опакуванням, лосо вагон Хоржів.

3. Кредит є платний до дня 1-го лютого 1929.

Кредит буде уділюваний або безпосередно рільникам (так великим як і малорільним) в посилках ціловагонових, зглядно піввагонових, або за посередництвом рільничих Організацій (кооператив, синдикатів і пр.).

Рільники, бажуючі одержати повищі навози, повинні зложити в Державнім Рільнім Банку, у Відділі у Львові, посвідченне Староства або громадського Уряду, рівнож рільничої організації, що їх озимини вимагають еще раз гноєння.

Всяких інформаций уділяє Державний Рільний Банк, Відділ у Львові, вул. Пілсудського 25 (телефон 48—80).

Товариство пропаганди садження збіжа. Новозавязана „рільно-витворча кооп. ім. Сташціа заініцювала садженне збіжа місто сіяння і ту акцію заки не зістануть сконструовані і практично застосовані відповідні машини і знаряди до того способу управи збіжа, застосує при невеликій, а одначе конечній помочі дітей і шкільної молоді, надаючи цілій діяльності назву: „Шкільне свято садження збіжа“.

czenie u nas, a zwłaszcza za granicą, ale nie bywałe wyniki pod względem ilościowym i jakościowym, spółdzielnia postanowiła powołać do życia „Towarzystwo propagandy sadzenia zbóż” i dlatego w tym celu urządza specjalne zebranie organizacyjne, które odbędzie się w Warszawie przy ul. Brackiej Nr. 18, m. 30, w lokalu „Twa miłośników wiedzy i przyrody”, dnia 4 kwietnia, o godz. 8-ej wiecz.

Ze względu na doniosłe, i w skutkach swych wielce pożyteczne zagadnienie, spodziewać się można liczego udziału zainteresowanych w tem zebraniu.

Meljoracje przy parcelacji. Ustawa o wprowadzeniu meljoracji przy dokonywanej przez Urzędy ziemskie przebudowie ustroju rolnego zaleca urzędowi ziemskiemu przeprowadzającym „przebudowę ustroju rolnego” (parcelację, komasację) „dokonywanie ekspertyz meljoracyjnych i hydrotechnicznych oraz sporządzenie projektów szczegółowych; wykonywanie niezbędnych meljoracji; budowanie lub wiercenie studzien albo zaprowadzenie zbiorowych urządzeń wodociągowych za zgodą władzy wojewódzkiej”. Ustawa ta wypełniła ważną lukę, gdyż dąży do zapewnienia nowym osiedlom rolnym pełni urządzeń w zakresie meljoracyjno-sanitarnym.

Giełda.

Giełda tłumacka.

Ceny z dnia 20 kwietnia 1928

Ceny za 100 kg. — Pszenica 53'00. Żyto 44'00 Jęczmień 36'00. Gryka 36'00. Proso 41'00. Kartofle 8'00. Groch 46'00.

Fasola 50'00. Mąka pszenna 105'00, żytnia pytl. 75 i żytnia razowa 50'00. Kasza jęczmienna 90'00, jaglana 100'00 i gryszana 100'00. Owies 39'00. Otręby pszenne 28'00 i żytnie 26'00. Siano 8'00. Słoma 3'00. Sieczka 3'50. Mięso wołowe za 100 kg. żywej wagi 150'80, cielęce 141'00 i wieprzowe 158'00. Ryż 110'00. Mleko za 1 litr 40 gr. Ser za 1 kg. 1'30. Masło 6'00. Słonina 3'00. Sadło 3'20. Łój 2'50. Smalec 3'50. Jaja 1 szt. 12 gr. Nafta 1 litr 50 gr. Węgiel 100 kg. 7'00. Cukier za 1 kg. 1'70. Cebula za 100 kg. 70'00. Buraki 40'00.

Giełda bursztyńska.

Ceny z dnia 20 kwietnia 1928.

Ceny za 100 kg. — Pszenica 55'00. Żyto 45'00. Jęczmień 42'00. Owies 42'00. Kukurudza 42'00. Fasola biała 50'00 i kolorowa 36'00. Jasiak 65'00. Proso 50'00. Wyka 38'00. Kartofle 8'00. Groch 60'00. Hreczka 45'00. Za 1 kg. żywej wagi, bydła rogatego 1'40. za 1 kg. żywej wagi nierogaczyny 1'80.

Jaja wylęgowe kur zielononózek kuropatwich

po nader przystępnych cenach dostarcza

Józef Żurawicki

Delejów, via Halicz

Reklama jest dźwignią handlu i przemysłu!

Z ubiegłego tygodnia.

KRONIKA.

Kalendarzyk rzym.-kat.

22. niedziela, Sat. i Kaj.
23. poniedziałek, Wojciecha.
24. wtorek, Jerzego m.
25. środa, Marka ew.
26. czwartek, Kleta i M.
27. piątek, Peregr.
28. sobota, Witalisa.

Od Redakcji. Sprawozdanie z Zebrania Prezesów Powiatowych i Kierowników Biur Pow. Z. Z. R. podamy w następnym numerze.

Na co wolno polować w kwietniu. Na kozły, głuszcę, koguty, cietrzewie koguty, słonki, dzikie kaczozy, dzikie gęsi, dzikie łabędzie i bataljony. Zaznaczyć trzeba, że przez cały rok wolno polować na: wilki, niedźwiedzie, dziki, kuny, tchórze, łasice, króliki, jastrzębie, sikorki i wrony.

Życie zwierząt w kwietniu. Łosza cieli się; jelenie tracą zimową sierść i przybierają suknię płoworudawą. Rogi młodych kozłów są już wytarte. Dzik odyniec i wycinek żyją po gąszczach. Warchlaki chodzą oddzielnie stadem. Locha prosi się, wydając na świat 10 do 12 warchlaków. Wilczyca szczeni się w połowie miesiąca. Liszki szczeni się, a po 14 dniach

lisięta zyskują wzrok i ostre zębki, a po 4 tygodniach opuszczają poczynają nory i wygrzewać się na słońcu. Pierwszym ich pokarmem są myszy, potem rodzice poczynają znosić im młode ptaszki i zajaczki.

Opieka nad starcami. Pod protektoratem p. Prezydentowej Mościckiej powstała w Warszawie komisja opieki nad starcami. Komisja wróciła się do wszystkich gmin z prośbą o przeprowadzenie rejestracji starców, potrzebujących opieki.

Po dokonaniu tej rejestracji (spisu) komisja rozpocznie swą działalność.

Z KRAJU.

— Z okazji pobytu Min. Zaleskiego we Włoszech, pierwszy raz zawinął statek polski „Poznań” do portu w Wenecji.

— Epidemja dyfterji wzmaga się u nas coraz silniej.

— 51 oficerom japońskim został nadany polski order Virtuti Militari.

— We Lwowie zmarł Ojciec Ministra Robót Publicznych, ś. p. Maciej Cholewa Moraczewski.

— Na Powszechnej Wystawie Krajowej będzie wybudowany, również „Pawilon Prasy”.

Понеже садженне збіжа і відповідне їх планканне підчас вегетації, як виказав у нас досвід, а переважно за границею, дає нечувані висліди під оглядом чисельности і якости, кооператива постановила покликати до життя „Товариство пропаганди садження збіжа“ і для того в тій цілі уряджує спеціальні організаційні збори, котрі відбудуться у Варшаві при вул. Братській Ч. 18, м. 30, в льокалю „Тов. любителів знання і природи“, дня 4-го квітня, о годині 8-ій вечером.

З огляду на взнесле, і в своїх вислідах дуже пожиточне наміренне, надіятися можна численного уділо заінтересованих в тих зборах.

Меліорації при парцеляції. Устава о впровадженню меліорації при доконуванні через земські Уряди перебудови рільного устрою, поручає земським урядам перепроваджуючим „перебудову рільного устрою“ (парцеляцію, комасацію) „доконування меліораційних і гидротехнічних експертиз, рівнож спорядженне дотичних проєктів; виконування необхідних меліорацій; будовання або верчення керниць рівнож запровадження громадних водопроводних уряджень за згодою воевідської влади“.

Устава та виповняє важну люку, понеже стремить до запевнення новим рільним осідкам повні урядження в меліораційно-санітарнім обемі.

БІРЖА.

Товмацька біржа.

Ціни з дня 20. квітня 1928.

Ціни за 100 кг. — Пшениця 53'00. Жито 44'00. Ячмінь 36'00. Вика 36'00. Просо 41'00. Бараболя 8'00. Горох 46'00. Фасоля 50'00. Мука пшенична 105'00. Мука житна питль. 75'00. Мука житна разова 50'00. Крупи ячмінні 90'00, просові 100'00 і гречанні 100'00. Овес 39'00. Висівки пшеничні 28'00 і житні. 26'00. Сіно 8'00. Солома 3'00. Січка 3'50. М'ясо волове живої ваги за 100 кг. 105'00, телятина 141'00 і вепровина 158'00. Риж 110'000. Молоко за 1 літру 40 гр. Сир за 1 кг. 1'30. Масло 6'00. Солонина 3'00. Сало 3'20. Лій 2'20. Смалець 3'50. Яйця за 1 штуку 12 гр. Нафта за 1 літру 50 гр. Вуголь за 100 кг. 7'00. Цибуля за 100 кг. 70'00. Бураки 70'00. Бруква 70'00.

Бурштинська біржа

Цінн з дня 20. квітня 1928.

Ціна за 100 кг. — Пшениця 55'00. Жито 45'00. Ячмінь 42'00. Овес 42'00. Кукурудза 42'00. Фасоля біла 50'00 і пестра 36'00. Ясьок 65'00. Просо 50'00. Вика 38'00. Бараболі 8'00. Горох 60'00. Гречка 45'00. Живої ваги рог. худоби 1'40., живої ваги нерогатої 1'80.

**Пов. Союз завод. Рільників
в Товмачи
купує телята і свині
та платить торгову ціну живої ваги.**

З МИНУВШОГО ТИЖНЯ.

НОВИНКИ.

Календарик греко-кат.

9. Неділя, Томина Й.
10. Понеділок, Терентія.
11. Второк, Антипи м.
12. Середя, Василія.
13. Четвер, Артемона.
14. Пятниця, Мартина п.
15. Субота, Трофима.

Від Редакції. Справозданне з Зібрання Повітових Предсідателів і Управителів Пов. Бюр С. З. Р. подамо в слідуючим числі.

На що вільно полювати в квітні? На козли, глушці когути, тетереви когути, слонки, дикі качори, дикі гуси, дикі лабуді і баталіони. Зазначити треба, що через цілий рік вільно полювати на: вовки, медведі, дики, куни, тхіри, ласиці, крілики, яструби, синиці і ворони.

Життє звірят в квітні. Ляня телиться, олені губяють зимову шерсть і прибирають пलो-рудаву одержу. Роги молодих козлів є вже витерті. Дик одинець жиє в гушавині. Вархляки ходять віддільно стадами. Льоха пороситься, видаючи на світ 10 до 12 вархляків. Вовчиця щениться в половині місяця. Лисиця щениться, а по 14 днях лисята дістають взір і острі зубки, а по 4 тижнях починають

опускати нори і вигріватися на сонці. Першою їх поживою є миши, опісля родичі починають зносити їм молоді птиці і заяці.

Опіка над старцями. Під протекторатом п. Президентової Мосціцької повстала у Варшаві комісія опіки над старцями. Комісія та звернулася до всіх громад з прошеннем о перепровадженне реєстрації старців, потребує опіки.

По переведенню тої реєстрації (спису) комісія розпічне свою діяльність.

З КРАЮ.

— З нагоди побуту Мін. Залеського в Італії, перший раз прибув польський корабель „Познань“ до притоки у Венеції

— Епідемія дифтерії шириться у нас чим раз більше.

— 51 японським офіцірам зістав наданий польський ордер „Virtuti Militari“.

— У Львові помер Батько Мін. Суспільних Робір, бл. п. Матвій Холева Морачевський.

— На Загальній Краєвій Виставі вибудований буде рівнож „Будинок Праці“.

— Православіє доходить аж під Краків.

— В минувшім році заплачено у нас більше чим 200.000 зол. наглих кар.

— Zagony prawostawia dochodzą aż pod Kraków.
— W ubiegłym roku zapłacono u nas przeszło 200.000 zł. kar doraźnych.

ZE ŚWIATA.

— Na króla włoskiego Wiktora Emanuela dokonano zamachu bombowego. Król i orszak ocalili.

— Na liście państwowej do Reichstagu postawieni zostali na dwu czołowych miejscach Polacy.
— Wybory w Chicago odbyły się bardzo krwawo.
— Litwa gorączkowo przygotowuje się do otwarcia ruchu kolejowego z polską.
— W Meksyku szerzy się epidemia ospy.
— Na jeziorze Como utonęła łódź motorowa z 10-ciu pasażerami.

Ciekawe i pożyteczne.

Strzeżcie się ślepoty.

Już od dłuższego czasu szerzy się w całym Państwie zakaźna, mocno zaraźliwa choroba oczu, zwana jaglicą. Nazywają ją też egipskim zapaleniem dlatego, gdyż zawleczona została w 1798 r. z Egiptu przez wojska francuskie.

Jaglica jest to chroniczne a mocno zaraźliwe cierpienie łącznicy oka, które, zaniedbane lub niewłaściwie leczone, prowadzi wprost do ślepoty. Trzeba się obecnie mieć bardzo na baczności i zwracać uwagę na każde, chociażby najmniejsze cierpienie oka, na wypływ z niego śluzu i ropy. Zwłaszcza rodzice powinni zwracać baczną uwagę na młodzież szkolną, która dziś bardzo często zapada na jaglicę, zarażając się nią łatwo w szkole od tych, co cierpiąc już na wypływ z oczu, jeszcze uczęszczają do klasy. Zarazek jaglicy szerzy się przez wydzielinę łącznicy, drogą świeżo powalanych nią palców, ręczników, chusteczek i t. d. Trzeba zatem ręce i oczy utrzymywać w skrupulatnej czystości, brudnymi palcami nie dotykać oczu, które należy przemywać kilka razy dziennie roztworem kwasu bornego w wodzie lub siarczanu cynku, zmniejszającym zapalenie.

W mieszkaniu, które należy często przewietrzać, powietrze powinno być świeże i czyste, bez kurzu i dymu, które drażnią oczy. W pokoju lepiej jest nie palić tytoniu. Należy też unikać wielkich zbiorowisk ludzi i być bardzo ostrożnym z podawaniem ręki. Nawet owady, jak np. muchy, przenoszą tę zaraźliwą chorobę oczu z chorych na zdrowych.

Osoby anemiczne, skrofuliczne, mają szczególną skłonność do tej choroby i te powinny się mieć bardzo na baczności. Należy także dbać o wielką czystość bielizny. Cierpiący na oczy przy silnym wietrze nie powinni wychodzić. Wcześniej należy zasięgnąć porady lekarza okulisty. Chory powinien koniecznie mieć swój ręcznik i chustkę, które po zbrudzeniu należy osobno wygotować.

Co do objawów tej jaglicy, to gałka oczna i wewnętrzna strona powiek czerwonieją, bywa również i zapalenie tęczówki. Oczy pieką i mocno swędzą. Przebieg tej choroby oczu jest bardzo długi, ciągnący się nieraz latami; choremu to jest lepiej, to znów gorzej, zanim doczeka się stanu zupełnego zdrowia.

A zatem zwracajcie wszyscy baczną uwagę na oczy, aby nie stracić najdroższego swego skarbu, jakim jest wzrok.

D-r W.

Rzeczy ciekawe.

Najskuteczniejsze straszdyło na wróble. Pisma niemieckie polecają jako najlepszy środek odstraszenia wróbli, albo też innych skrzydlatych szkodników: kota wypchanego, lub skonstruowanego udalnie z jakiejś innej skóry. Nogi mogą być tylko z drutu, za pomocą którego przymocowuje się taki manekin do krzaka, czy gałęzi drzewa. Taki kot, jak zapewniają ogrodnicy, jest najlepszym zabezpieczeniem przed szkodami ptactwa, a osobiście wróbli, które takiego miejsca unikają. Na większych obszarach stawia się takie koty-manekiny 2 lub 3. Spróbować nie zaszkodzi.

Rekordowa krowa. W majątności Palmnicken (Prusy Wschodnie), znajduje się krowa „Peluszka“, która pod kontrolą dała w jednym roku 11.372 litr. mleka (4 proc. tłuszczu), z którego wyrobiono 599 kg. masła. Rezultat ten przewyższa jeszcze znacznie udój premiiowanej na wystawie w Filadelfji krowy, którą uważano dotąd za najlepszą dojkę w świecie.

Ilu pogan ochrzczono? Według sprawdzenia Towarzystwa Misyjnego Świętego Józefa, w roku ubiegłym ochrzczono 40 tysięcy pogan, zaś w roku bieżącym przygotowanych już jest do chrztu 13 tysięcy. Jest to cyfra naprawdę piękna.

Żebrek — miljonerem. Przed 23 laty wywędrował z Londynu do Ameryki 17-letni wówczas Karol Brown, z zawodu zegarmistrz. W mieście rodzinnym pozostawił starszego o rok brata, Ryszarda, kupca bławatnego. Po kilku latach zaszła w życiu obu braci niezwykła zmiana. Karol, dzięki sprytowi i niezamordowanej pracy, założył w Chicago fabrykę zegarków, która przynosiła mu znaczne dochody, zwiększające się z dniem każdym. Natomiast Ryszard rozpił się, stracił sklep i stoczywszy się w najniższą otchłań nędzy i upodlenia, wyciągnąć musiał rękę po jałmużnę. Obaj bracia, powaśnieni przed laty, nie utrzymywali stosunków listownych, zresztą obaj nie wiedzieli o swem położeniu finansowem... Onegdaj Karol zmarł, a ponieważ jako bezdzietny wdowiec nie pozostawił innego spadkobiercy, olbrzymi jego majątek przypadł w udziale jego bratu. Żebrek dowiedziawszy się o swym niespodziewanym spadku, rozchorował się ze wzruszenia...

Tylko ogłoszenia, umieszczone na łamach „PRAWA ROLNIKA“ trafią do każdego Rolnika i odniosą swój skutek.

ЗІ СВІТА.

— На італійського короля Віктора Емануеля кинено бомбу. Король і прибічні особи вийшли живі.

— На державну листу до Райхстагу поставлено на двох перших місцях Поляків.

— Вибори в Чикаго відбулися дуже кроваво.
— Литва горячково приготовляється до отворення залізничої комунікації між Польщею.
— В Мексику шириться епідемія віспи.
— На озері Комо затопилася моторова лодка з 10-ма пасажирами.

Цікаве і пожиточне.

Стережіться сліпоти.

Вже від довшого часу шириться в цілій державі заразлива, дуже заразлива хвороба очей, названа: яглиця. Називають її також єгипським запаленням делятого, понеже приволікли її з собою французькі війська в 1798 році з Єгипту до нас.

Яглиця є то хронічне а дуже заразливе терпінне лучниці ока, котре занедбане або не правильно лічене, провадить прямо до сліпоти. Тепер належить бути дуже обережним і звертати увагу на кожде, хотяйби найменше терпінне ока, на вплив з него слюзу і ропи. Переважно родичі повинні звертати більшу увагу на шкільну молодь, котра сьогодні дуже часто западає на яглицю, заражуючися нею легко в школі від тих, що терплять вже на ропний вплив з очей, а ходять ще до школи. Заразок яглиці шириться через виділену лучниці, дорогою свіжо приліпленої до пальців, ручників, хусточок і пр. Проте належигь руки і очи удержувати в бездоганній чистоті, нечистими пальцями не дотикати очей, котрі належить мити кілька разів денно розтвором в воді борного квасу, або сірчану цинку, зменшаючим запаленне.

В помешканню, котре належить часто перевітрювати, повітре повинно бути свіже і чисте без порошу і диму, котрі дражнять очи. В комнаті ліпше є не курити гютюну. Рівнож належить оминати великих зборів людей і бути дуже обережним в подаванню руки. Навіть комахи, як пр. мухи, переносять ту заразливу хворобу очей з слабих на здорових.

Анемічні, скрофулічні особи, мають визначну склонність до тої хвороби і вони передовсім повинні бути дуже обережними. Належить рівнож старатися о велику чистість біля. Хорі на очи при сильнім вітрі не повинні виходити. Дуже вчасно належить засягнути поради лікаря-окулісти. Хорий повинен безуслівно мати свій ручник і хустку, котрі належить осібно виварити, наколи вже є нечисті.

Що до проявів тої яглиці, то кулька ока і внутрішня сторона повік почервоніє, рівнож буває і запаленне веселки Очи печуть і міцно свербяють. Перебіг тої хвороби очей є дуже довгий, котрий продовжується нераз літами; хорому є раз ліпше, то опісля гірше, заки дочекається стану цілковитого здоров'я.

Проте звертайте всі велику увагу на очи, щоби не стратити свого найдорожшого майна, яким є взір.

Др. В.

Цікаві річи.

Найскуточніші страхопуди на воробці. Німецькі письма поручають яко найліпше средство відстрашування воробців рівнож інших крилатих шкідників: випханого кота, або зробленого влучно з якоїсь іншої шкіри. Ноги можуть бути тільки з дроту, запомочю котрого прикріплюється такий манекін до корча або галузей дерева. Такий к'т, як запевняють огородники, є найліпшим забезпеченням перед шкодами птахів, а особливо воробців, котрі уникають таке місце. На більших просторах, ставляється такі коти-манекіни 2 або 3. Спробувати не зашкодить!

Рекордова корова. В маєтности Пальмнікен (Всхідні Пруси), знаходиться корова „Пелюшка“, котра під контролею дала в однім році 11.372 літрів молока (4 проц. товщу), з котрого вироблено 509. кг. масла. Вислід той перевищає ще більше видій преміованої на виставі в Філядельфії корови, котру уважаю до тепер за найліпшу в світі дійку.

Скільки охрещено поган ? Після справоздання Місійного Товариства Святого Йосифа, в минувшій році охрещено 40 тисячів поган, а в біжучім році приготованих є до хресту 13 тисячів. Є то число справді гарне.

Жебрак — міліонером. Перед 23 літами виїхав з Лондону до Америки 17-літний тоді Карло Бровн, з заводу годинників. В родиннім місті полишив старшого о рік брата, Ришарда, купця. По кількох літах зайшла в життю обох братів нечувана зміна: Карло, завдяки спритови і невтомної праці заложив в Чикаго фабрику годинників, котра приносила йому значні доходи, збільшаючися з кождим днем. Натомість Ришард розпився, стратив склеп і попав в найскрайнішу нужду та упідлення, в кінці мусів піти жебрати. Оба браття, посварившись між собою, не удержували листовних зносин, зрештою оба не знали о своїм фінансовім положенню.. Недавно помер Карло, а понеже яко бездітний вдовець не полишив іншого спадкоємця, величезний його маєток припав в уділі його братови. Жебрак, довідавшись о своїм несподіванім спадку, розхорів зі зворушення..

Wesoly kącik.**C z y s t y.**

Sędzia: — Czy był pan już kiedy karany, panie Pomeranc?

Oskarżony: — Tak, przed dziesięcioma laty, za kąpiel w zakazanym miejscu.

Sędzia: — A od tego czasu?

Oskarżony: — Od tego czasu już się nigdy nie kąpałem, panie sędzio.

Biedaczek.

Pani: To nieladnie, że taki silny i zdrowy mężczyzna prosi o pieniądze.

Żebak: Aj, proszę dobrodziejki, raz wziąłem je bez prośnienia, to potem przesiedziałem się za to miesiąc w ciupie.

Niema głupich!

Ajent ubezpieczeniowy: — Ależ droga pani, rata musi być zapłacona, inaczej całe ubezpieczenie na życie męża pani przepadnie.

Czuła żona: — Niema głupich! Dostyc tego nabierania. Pięcę już osiem lat, a mój mąż jest coraz zdrowszy.

Przytomna odpowiedź.

Dwu zaciętych wrogów spotyka się na wąskim chodniku.

Bardziej zadzierzysty idzie wprost przed siebie i oświadcza groźnie:

— Nie ustępuję przed idjotami!

— A ja ustępuję! — odpowiada drugi i schodzi z chodnika.

ВЕСЕЛИЙ БУТОВ.**ПОПРАВИВСЯ.**

Судія: — Чи були ви вже коли карані пане Померанц?

Оскаржений: — Так, перед десять роками, за купіль в заказанім місці.

Судія: — А від того часу?

Оскаржений: — Від того часу я вже ніколи не купався, пане судію.

Бідолаха.

Пані: То не гарно, що такий сильний і здоровий мужчина просить о гроші.

Бідний: Ой, прошу добродійки, раз я взяв їх без прошення, та опісля пересидівся за те місяць в арешті.

Нема дурних.

Агент ubezпеки: — Отже дорога пані, рата мусить бути заплачена, в противнім разі ціле ubezпечення на житте мужа пані пропаде.

Чутлива жінка: — Нема дурних! Досить того надуживання. Плачу вже вісім років, — а мій муж є чимраз здоровійший.

Притомна відповідь.

Двох завзятих ворогів здибалось на вузьким хіднику.

Душе завзятий йде прямо перед себе і освідчає грізно:

— Не уступаю перед дурнями.

— А я уступаю! — відповідає другий і сходить з хідника.

Нabywajcie akcje

BANKU

Związku Zawodowych Rolników

Cena 10 zł.

**W Banku tym jest podstawa
naszej egzystencji.**

Набувайте акції

БАНКУ

Союза Завод. Рільників

Ціна 10 зол.

**В Банку тим є підстава
нашого існування.**